

Cihangir Şah Devrinde Bâbürlü İmparatorluğu’nda Veba Salgını (1616-1619)

Cihan Oruç

 <https://orcid.org/0000-0003-3065-8607> | coruc@artvin.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Arvin, Türkiye

Öz

Paleo-biyologlar vebanın veya bu hastalığa sebep olan Y.pestis bakterisinin 2.600 yıl önce Çin’de ya da eski Sovyetler Birliği coğrafyasında ortaya çıktığı ve çeşitli yollarla Avrupa, Güney Amerika, Afrika ve Güneydoğu Asya’ya yayıldığı görüşündedir. 14. asırda Avrupa’ya yerle bir eden veba, milyonlarca insanın ölümüne yol açmıştı. Bu, başka hiçbir ateşli hastalıkta görülmeyen iltihaplı çıbanlar ve salgı bezi tümörleriyle kendini gösteren bir hastalıktı. Veba, bu iltihaplı çıbanlar ve deride ortaya çıkan çürümeye işaret eden siyah lekeler nedeniyle Almanya’da ve Avrupa’nın kuzey krallıklarında Kara Ölüm, İtalya’da ise La Mortalega Grande, yani Büyük Ölüm olarak adlandırılmıştı. Tüm ortaçağ kayıtları veba hastalığının yayılmasını farelere bağlamaktadır ve gerçekten de Pasteurella pestis ya da Y. pestis bakterisinin enfekte farelerin pireleri tarafından taşındığı bilinmektedir. Veba, ortaçağlarda Hindistan’da da yayılmıştı. XIV. yüzyılın ünlü seyyahı İbn Batuta, Muhammed bin Tuğluk’ın (1324-51) ordusuyla birlikte Bidar’da konakladığı sırada hıyarcıklı vebanın patlak verdiğini ve ağır can kayıplarına yol açtığını bildirmektedir. Bâbü, 1526 senesinde kuzey Hindistan’da Bâbürlü İmparatorluğu’nu kurduğunda veba çok yaygın değildi. Ancak halefleri döneminde bu hastalık yayılmıştı. Bilhassa Cihangir Şah’ın 1605’te tahta çıkışının on birinci yıl dönümünde, yani 1616 yılında Pencap, Lahor, Sirhind, Doab ve Delhi’ye kadar uzanmıştı. Bu hastalık 1619 yılına kadar başta başkent Agra olmak üzere Bâbürlü İmparatorluğu’nun diğer bölgelerine de yayılmıştı. Biz de bu sebeple Cihangir Şah Devrinde Bâbürlü İmparatorluğu sınırlarında 1616-1619 yılları arasında süren veba salgınını çalışma konusu olarak belirledik. Söz konusu salgının, Cihangir Şah dönemindeki ilk büyük salgın olması ve başkent Agra ve çevresinde büyük kayıplara yol açması sebebiyle önem taşımaktadır. Bu çalışmada dönemin ana kaynaklarına başvurmak suretiyle, Cihangir Şah devrinde meydana gelen bu salgının belirtileri, insanlar üzerindeki etkisi, alınan önlemler ve sonuçları araştırılmıştır. Elde ettiğimiz bulgulardan, bu salgının Bâbürlü İmparatorluğu’na siyasi, sosyal, ticari ve ekonomik alanda zararlı sonuçları olduğu tespit edilmiştir. Veba salgını boyunca Cihangir Şah’ın başkent Agra’ya girememesinden dolayı devletin yönetim merkezinden uzak kalması, devlet işlerinden de uzak kaldığı anlamına geldiğinden, bu salgının en önemli olumsuz siyasi sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca vebanın bulaşıcı ve öldürücü etkisi, aile bireylerinin birbirinden uzak durmasına ve bazı yerleşim alanlarının terk edilmesine kapı aralamıştı. Bu gelişmeler, salgının sosyal alandaki olumsuz etkileri olarak kendisini göstermektedir. Bununla birlikte salgının ticari faaliyetler yoluyla bulaşması, ticari ürünlerin satışı yerine güvenli yerlerde muhafaza edilmesini zorunlu hale getirmişti. Bu sebeple salgının etkili olduğu Agra ve civarında ticari faaliyetlerin yavaşladığı görülmektedir. Kaynaklar rakamlara dayalı bir

veri sunmasa da, salgının sadece başkent ve civarındaki ticari hayatı olumsuz etkilemesi bile ülke ekonomisinin salgından zarar gördüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tarih, Hindistan, Bâbürlü İmparatorluğu, Cihangir Şah, Agra, Veba Salgını.

Etik Beyan	Bu çalışma, Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan "Cihangir Şah Devrinde Bâbürlü İmparatorluğu'nda Veba Salgını (1616-1619)" adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	22.07.2024
Kabul Tarihi	22.08.2024
Yayın Tarihi	31.08.2024
Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Tarih
Araştırma Alanı	Tarih
Sempozyum	:
Adı	4. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/tsbs/article/view/564
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 26-31 Ağustos 2024
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi; Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	4. Oturum - 26 Ağustos 2024 Pazartesi 19:00 - 20:30
Telif Hakkı	© 2024 Cihan Oruç. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Oruç, Cihan. "Cihangir Şah Devrinde Bâbürlü İmparatorluğu'nda Veba Salgını (1616-1619)". 4. <i>Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu: Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 43-46. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2024. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54

Plague Epidemic in the Baburid Empire During the Reign of Cihangir Shah (1616-1619)

Cihan Oruç

 <https://orcid.org/0000-0003-3065-8607> | ✉ coruc@artvin.edu.tr

Assist. Prof. Dr., Artvin Çoruh University, Arvin, Türkiye

Abstract

Palaeo-biologists believe that the plague or the *Y. pestis* bacterium that causes it, originated in China or the former Soviet Union 2,600 years ago and spread by various means to Europe, South America, Africa and Southeast Asia. In the 14th century, plague ravaged Europe, killing millions of people. It was a disease characterised by festering boils and glandular tumours that were not seen in any other febrile disease. Because of these festering boils and the black spots on the skin that signalled decay, the plague was called the Black Death in Germany and the northern kingdoms of Europe, and La Mortalega Grande, the Great Death, in Italy. All medieval records attribute the spread of plague to rats, and indeed the bacterium *Pasteurella pestis* or *Y. pestis* is known to have been carried by fleas of infected rats. Plague also spread in India during the Middle Ages. Ibn Batuta, the famous traveller of the XIVth century, reported that when Muhammad bin Tughluk (1324-51) was staying with his army in Bidar, bubonic plague broke out and caused heavy casualties. When Babur founded the Baburid Empire in northern India in 1526, plague was not very common. However, this disease spread during the reign of his successors. In particular, on the eleventh anniversary of Jahangir Shah's accession to the throne in 1605, i.e. in 1616, it extended to Punjab, Lahore, Sirhind, Doab, and Delhi. By 1619, this disease had spread to the capital Agra, and other parts of the Bâbürlü Empire. For this reason, we have chosen the plague epidemic that lasted between 1616-1619 in the borders of the Baburid Empire during the reign of Jahangir Shah as the subject of our study. The epidemic in question is important because it was the first major epidemic in the reign of Jahangir Shah and caused great losses in and around the capital Agra. In this study, by consulting the main sources of the period, the symptoms of this epidemic that occurred during the reign of Jahangir Shah, its effects on people, the measures taken, and its results were investigated. From the findings we have obtained, it has been determined that this epidemic had harmful consequences for the Bâbürlü Empire in the political, social, commercial and economic fields. The fact that Jahangir Shah could not enter the capital Agra during the plague epidemic, which meant that he stayed away from the administrative centre of the state, was the most important negative political consequence of this epidemic. In addition, the contagious and lethal effect of the plague paved the way for family members to stay away from each other and some settlements to be abandoned. These developments show themselves as the negative effects of the epidemic in the social sphere. However, the transmission of the epidemic through commercial activities made it obligatory to store commercial products in safe places instead of selling them. For this reason, it is seen that commercial activities in and around Agra, where the epidemic was effective, slowed down. Although the sources do not provide any quantitative data, the

fact that the outbreak only negatively affected the commercial life in and around the capital clearly shows that the country's economy was damaged by the epidemic.

Keywords

History, India, Baburid Empire, Jahangir Shah, Agra, Plague Outbreak.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled “Plague Epidemic in The Baburid Empire During The Reign of Cihangir Shah (1616-1619)” presented at the Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2024-07-22
Accepted	2024-08-22
Published	2024-08-31
Category	Art & Humanities, History
Research Area	History
Conference	:
Title	4th Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/tsbs/article/view/564
Location & Date	Online - August 26-31, 2024
Sponsor	Ankara Yıldırım Beyazıt University; Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 4 - August 26, 2024, Monday 19:00 - 20:30
Copyright	© 2024 Cihan Oruç. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Oruç, Cihan. “Plague Epidemic in the Baburid Empire During the Reign of Cihangir Shah (1616-1619)”. <i>The 4th Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts</i> . ed. Abdullah Demir. 43-46. Ankara: Oku Okut Press, 2024. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.54